

- підтримувати розвиток конкурентного середовища у сфері санітарного очищення;
- забезпечити дотримання сучасних вимог до експлуатації полігонів ТПВ;
- своєчасно здійснювати оновлення парку сміттєвивізної техніки;
- поступово перейти від сміттєспалювання до спорудження сміттєсортувально-переробних комплексів та розширення утилізації;
- розширювати інформаційну базу, яку можна використовувати для аналізу стану сфери санітарного очищення, та забезпечувати точність даних;
- продовжити удосконалення законодавчої та нормативної бази і системи управління галуззю санітарного очищення як на місцевому, так і на національному рівні.

Дотримання переліченого дасть змогу поступово наблизити сферу санітарного очищення України до такого технологічного та організаційно-економічного рівня, що дає змогу підтримувати належний рівень екологічної безпеки як у межах населених пунктів, так і в місцях захоронення ТПВ.

Література

1. **Разработка** проекта государственной программы по созданию оборудования и строительству заводов промышленного обезвреживания твёрдых бытовых отходов Украины с привлечением зарубежных фирм и конверсионных предприятий: Отчёт о НИР (промежуточн.)/ Сост. Ю.С. Исеров. – Харьков: УкркоммунНИИпрогресс, 1994. – 188 с.
2. **Новая** техника в жилищно-коммунальном хозяйстве/ Г.С. Сафаров, В.Ф. Веклич, А.П. Медведь, И.Д. Юдовский. – К.: Будівельник, 1988. – 128 с.
3. **Жудина В.И., Майстренко О.Ф.** Оценка влияния отвалов продуктов сжигания твёрдых бытовых отходов на окружающую среду// Утилизация отходов, организация и контроль полигонов// Сб. науч. ст. – Одесса: ОЦНТЭИ. – 1999. – С. 122-124.
4. **Крапива С., Волосецкая А.** Деньги с мусора// Бизнес. – 2004, № 51 (20 декабря). – С. 86-91.

УДК 504.064.2

Аспір. О.В. Юречко – НЛТУ України, м. Львів

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Розглядається державна політика України у галузі охорони довкілля. Наводиться основна законодавча база, що стосується природоохоронної діяльності.

Post-graduate O.V. Yurechko – NUFWT of Ukraine, L'viv

State policy of Ukraine in industry of guard of environment

The state policy of Ukraine in industry of guard of environment is examined. It is pointed basic legislative base that is up to nature protection activity.

У сучасних економічних системах держава займається вирішенням великої кількості проблем, які викликані недоліками у роботі ринкового механізму.

Вплив державних органів на економічні об'єкти і процеси з метою організації, впорядкування, дотримання законів і громадянських інтересів – це державне регулювання економіки. У широкому розумінні слова державне регулювання – це поширення макроекономічної дії політичних структур на національне господарство. Очевидним є те, що важливим громадським інтересом та, відповідно, ціллю державного регулювання, стає збереження та покращення умов навколишнього середовища.

Обнадійливим фактом для покращення стану довкілля країни було прийняття у 1996 р. Конституції України, в якій визначено всі основні засади

для сприяння поліпшенню екологічної ситуації в Україні [1]. Але, на жаль, усі визначення є тільки декларативними стосовно до екологічного стану України, хоча дуже важливими з правової точки зору.

По суті держава має різні важелі впливу на природокористувачів, аби примусити їх не порушувати вимог екологічної безпеки, вести екологічно збалансоване господарство. Звичайно, ще треба багато зробити з впорядкування законодавства з цього приводу, але необхідно подбати й про те, щоб додержання екологічних вимоги було вигідним для підприємств – тільки тоді вони його виконуватимуть. Застосуванням тільки засобів адміністративного впливу (контроль, адміністративна відповідальність конкретних керівників підприємств) ще ніколи не вдавалося забезпечити ефективного дотримування законодавства. Під економічними ж важелями впливу необхідно розуміти не тільки плату за використання природних ресурсів, за забруднення навколишнього середовища, за складування відходів, але й впровадження податкових пільг за впровадження екологічних технологій, збалансованого виробництва.

Ще одним з основних джерел екологічного законодавства є Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, де передбачено повновладдя народу України, який має виняткове право на володіння, користування і розпорядження національним багатством, до якого належать земля, надра, водні та інші ресурси. У розділі 7 Декларації визначено вимоги щодо екологічної безпеки громадян, самостійного використання природних ресурсів, створення національної комісії радіаційного захисту населення України, збереження генофонду народу, його молодого покоління [2].

Також в Україні діють наступні природоохоронні закони та кодекси: Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"; Закон України "Про пестициди і агрохімікати"; Закон України Про природно-заповідний фонд"; Закон України "Про тваринний світ"; Закон України "Про охорону атмосферного повітря"; Закон України "Про екологічну експертизу"; Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку"; Закон України "Про поводження з радіоактивними відходами"; Закон України "Про видобування і переробку уранових руд"; Закон України "Про відходи"; Закон України "Про захист рослин"; Закон України "Про рослинний світ"; Закон України "Про загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами"; "Лісовий кодекс України"; "Водний кодекс України"; "Земельний кодекс України"; "Кодекс України про надра".

Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятий 25 червня 1991 року, є основним, стержневим, комплексним законом у галузі охорони довкілля, оскільки містить у стислій формі основні концептуальні, принципові положення, на яких базується вся система екологічного законодавства. Всі інші екологічні закони та підзаконні акти не тільки не повинні йому суперечити, але й мають розвивати, деталізувати і конкретизувати його положення [3].

У законі встановлено 14 принципів охорони навколишнього природного середовища (ст. 3). До основних належать наступні: пріоритетність вимог екологічної безпеки; гарантування екологічно безпечного середовища

для життя і здоров'я людей; гласність і демократизм у прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан довкілля, формування у населення екологічного світогляду; запобіжний характер екологічних заходів; екологізація матеріального виробництва; обов'язковість екологічної експертизи; узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів; стягнення плати за забруднення довкілля та погіршення якості природних ресурсів, компенсація шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями; міжнародне співробітництво в галузі охорони довкілля та інші [2].

Для здійснення управління природоохоронною діяльністю в Україні склалася і діє система органів, яка поділяється на органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи екологічних об'єднань громадян. До органів загальнодержавного управління природоохоронною діяльністю в Україні належать: Верховна Рада України, Президент України, Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Кабінет Міністрів України, Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації.

Систему спеціально уповноважених державних органів управління природоохоронною діяльністю становлять: Міністерство охорони навколишнього природного середовища України; Державний комітет природних ресурсів України; Державний комітет земельних ресурсів України; Державний комітет водного господарства України; Державний комітет лісового господарства України; Міністерство охорони здоров'я України.

Формує, забезпечує та реалізує державну політику в галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, яке здійснює нормативно-правове регулювання, комплексне управління та екологічний контроль щодо охорони, використання і відтворення природних ресурсів.

До компетенції територіальних органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища України належать:

- забезпечення реалізації державної екологічної політики, спрямованої на забезпечення ефективного використання та відтворення природних ресурсів (земля, надра, поверхневі й підземні води, атмосферне повітря, ліси та інші об'єкти рослинного і тваринного світу);
- здійснення управління та регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної та радіаційної безпеки у сфері поводження з відходами;
- державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та громадянами, іноземними юридичними та фізичними особами на відповідній території, додержанням екологічних вимог у пунктах пропуску через державний кордон та у зоні діяльності регіональних митниць;
- інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища на відповідній території, оперативне оповіщення про виникнення надзвичайних екологічних ситуацій та про хід виконання заходів щодо їх ліквідації.

Державне регулювання у цій сфері не може існувати без ефективної системи нагляду за станом середовища, тобто без системи постійно діючого моніторингу. Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації й забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистем для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Створення і функціонування Державної системи екологічного моніторингу довкілля повинно сприяти здійсненню державної екологічної політики, яка передбачає: екологічно раціональне використання природного та соціально-економічного потенціалу держави, збереження сприятливого середовища життєдіяльності суспільства; соціально-екологічне та економічно раціональне вирішення проблем, які виникають в результаті забруднення довкілля, небезпечних природних явищ, техногенних аварій та катастроф; розвиток міжнародного співробітництва щодо збереження біорізноманіття природи, охорони озонового шару атмосфери, запобігання антропогенній зміні клімату, захисту лісів і лісовідновлення, транскордонного забруднення довкілля, відновлення природного стану Дніпра, Дунаю, Чорного і Азовського морів. Державна система екомоніторингу довкілля є інтегрованою інформаційною системою, що здійснює збирання, збереження та оброблення екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, біоти та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на всіх рівнях державної виконавчої влади, удосконалення відповідних законодавчих актів, а також виконання зобов'язань України з міжнародних екологічних угод, програм, проектів і заходів.

Екологічний моніторинг довкілля здійснюється за довготерміновою Державною програмою, яка визначає спільні, узгоджені за цілями, завданнями, територіями та об'єктами, часом (періодичністю) і засобами виконання дії відомчих органів державної виконавчої влади, підприємств, організацій та установ, незалежно від форм власності.

Суб'єктами Державної системи екологічного моніторингу довкілля, відповідальними за обов'язкове здійснення Державної програми екомоніторингу довкілля, є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які згідно з своєю компетенцією отримують і обробляють дані про стан довкілля і виробляють відповідні рішення щодо нормалізації або поліпшення екологічної обстановки, раціонального використання і забезпечення якості природних ресурсів.

Об'єктами інформатизації у Державній системі екомоніторингу довкілля України є процеси відомчої екологічної діяльності та їх інтеграція на локальному, адміністративно-територіальному і державному рівнях, які відповідно охоплюють: території промислово-міських агломерацій, санітарно-захисних зон великих підприємств, в тому числі АЕС, великих водоймищ, природоохоронних зон та інших спеціально визначених просторових одиниць; територію Автономної Республіки Крим та території областей України; території промислово-економічних регіонів, басейнів великих річок та України загалом.

Проте для забезпечення екологізації економіки держави та підвищення екологічної свідомості суспільства недостатньо тільки державного регулювання процесами природокористування. Україна повинна намагатися відповідним чином реагувати на суспільні проблеми і підтримувати прогресивні світові ініціативи та рішення: вступати у різні міжнародні союзи, товариства, підписувати угоди. Наприклад такі як підписала в Ріо-де-Жанейро 1992 року "Порядок денний на XXI століття" і Конвенцію про охорону біологічного різноманіття. Сьогодні, на межі третього тисячоліття, Україна намагається стати державою, надійним партнером щодо вирішення глобальних і регіональних проблем в європейському і світовому співтоваристві. Багатий природно-ресурсний потенціал, високоосвічене населення, розвинуті індустрія та інфраструктура створюють усі необхідні передумови для впровадження в Україні вимог даної Конвенції.

Як свідчить досвід, проводити ефективну екологічну політику у державі досить важко навіть за умов процвітаючої економіки. Тим складнішою виглядає ця проблема в Україні, відновленій державі, яка переживає успадковану глибоку системну кризу і змушена одночасно вирішувати безліч проблем: економічних, соціальних, екологічних.

Література

1. Конституція України. Закон про охорону навколишнього середовища, відомості Верховної Ради, 1991, № 41. – С. 546.
2. Назарук М.М., Койнова І.Б. Екологічна менеджмент. Запитання і відповіді. – Львів: Еней, 2004.
3. Економічні основи управління оздоровленням довкілля: Монографія. – Львів: ДУ "Львівська політехніка", 1999. – 260 с.
4. Збірник міжнародно-правових актів у сфері охорони довкілля. – 2-е вид., доп. – Львів: Норма, 2002. – 416 с.
5. Екологічний менеджмент. За ред. д-р екон. наук, проф. Семенова В.Ф. та канд. екон. наук, доц. Михайлюк О.Л.: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2004. – 356 с.

УДК 330.322+330.131.7

Асист. Н.М. Заярна;
студ. А.А. Гузеєва – Львівська КА

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РИЗИК ТА ЙОГО КІЛЬКІСНА ОЦІНКА

Розглянуто ризик, який виникає при реалізації інвестиційних проектів, його кількісна оцінка та вплив кінцевий фінансовий результат.

Assist. N.M. Zayarna; stud. A.A. Guzejeva – L'viv commercial academy

Investment risk projects and it's quantity estimation

This article considered the risk, which arises with the realization investment projects; it's influence and quantity estimation

Дослідження інвестиційних ризиків, виявлення чинників, які їх спричиняють та обчислення можливих втрат – ось важливі проблеми, на які необхідно зважати сучасному інвесторові, приймаючи рішення щодо вкладання коштів у той чи інший напрям виробничої чи комерційної діяльності. Саме тому вміння оцінювати інвестиційні ризики є необхідним для сучасного менеджера.